

Høringsuttalelse fra Presteforeningen

Presteforeningen mener generelt at trossamfunnsloven fungerer tilfredsstillende, og har virket så kort tid at en generelt ikke ser sterke grunner for å gjøre endringer i loven. Det er uheldig om vilkårene for tros- og livssynssamfunn skal skifte med skiftende politiske flertall på Stortinget. Tros- og livssynssamfunn har behov for stabilitet og forutsigbarhet når det gjelder rammebetingelsene, derfor er stadige endringer av vilkårene lite ønskelig.

Samlet sett framstår forslagene til endring som restriksjoner og hjemler for sanksjoner mot tros- og livssynssamfunn. Det står i kontrast til de gode erfaringene på tros- og livssynsfeltet i Norge med en aktivt støttende tros- og livssynspolitikkk basert på god dialog med tros- og livssynssamfunnene. Høringsnotatet legger mer vekt på statens kontrollbehov med tros- og livssynssamfunn, enn på tros- og livssynssamfunn som ressurs.

Ad demokratikrav (Kap. 5)

Dersom motarbeiding av den demokratiske styreformen i Norge skal føyes til som et nytt grunnlag for å nekte tilskudd i trossamfunnsloven § 6 første ledd, er det etter Presteforeningens mening viktig at det er tydeliggjort i forskrift hva som kommer inn under dette nektingsgrunnlaget og ikke, jf. kap. 5.4 i høringsnotatet. Uten reservasjon, vil oppfatningen av hva som kommer inn under «motarbeider den demokratiske styreform», kunne bli for skjønnsmessig og bevegelig. Av hensyn til forutsigbarhet og rettssikkerhet for tros- og livssynssamfunnene, er derfor en mer presis angivelse av hva dette innebærer, nødvendig.

Ad krav om 40 prosent representasjon av hvert kjønn (Kap. 6)

Presteforeningen støtter forslaget modell 1 – aktivitetskrav. Et aktivitetskrav når det gjelder styresammensetning, vil tilsvare kravene til aktivt likestillingsarbeid for arbeidsgivere etter Likestillings- og diskrimineringsloven § 26 a, og er etter Presteforeningens oppfatning et rimelig nivå for arbeidet for likestilling og kjønnsrepresentasjon. Absolutte krav rettet mot sammensetningen av sentralorganet vil kunne skape utfordringer der sammensetningen av sentralorganet er basert på demokratiske valg, hvor velgernes stemmegivning avgjør sammensetningen.

Ad spørsmålet om antallskrav (Kap. 7)

Presteforeningen fastholder sitt standpunkt fra høringen i 2019, om at et antallskrav på 500 er for høyt.

Presteforeningen vil påpeke at et antallskrav på 300 også vil overstige antall medlemmer i enkelte trossamfunn som tilhører «en veletablert religion eller trosretning internasjonalt, som har lang historie i Norge, og som ikke har likeartede samfunn som det er mulig å møte antallskravet i felleskap med» (Høringsnotat 25. september 2017, Forslag til ny lov om tros- og livssynssamfunn, s. 69), som blant annet i Kvekersamfunnet, som historisk har hatt en viktig rolle i historien om religionsfrihet i Norge. I høringsnotatet fra 2017 mente Departementet at loven «av rimelighetsgrunner bør åpne for unntak fra antallskravet» av hensyn til slike trossamfunn. Noen lignende unntaksmulighet er ikke skissert i dette høringsnotatet.

Presteforeningen mener dagens antallskrav er rimelig. Et høyere antallskrav mener Presteforeningen vil innebære urimelig ulikebehandling av trossamfunn. Dersom det fastsettes et høyere antallskrav,

må det etter Presteforeningens oppfatning, foreligge unntaksmuligheter i tråd med det som ble skissert i høringsnotatet fra 2017.

Presteforeningen kan ikke se at dagens ordning medfører et unødig volum i offentlig saksbehandling og byråkrati. Å heve antallskravet, vil derimot påføre en rekke mindre trossamfunn et merbyråkrati, hvis de må organisere seg sammen med andre for å oppnå rett til statstilskudd.

Oslo 28.09.2023

Martin Enstad, leder